

Araştırma Makalesi

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİMİNDE DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ'NİN
GELİŞTİRİLMESİ**

**DEVELOPMENT OF AN EVALUATION SCALE FOR THE PRESCHOOL
EDUCATION**

Büşra GELEBEK ÜSTÜN

Kilis Hürriyet İlkokulu, Kilis, Türkiye

e-posta:busragelebek@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-7771-9206

Halil UZUN

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Muallim Rıfat Eğitim Fakültesi, Kilis, Türkiye

e-posta: uzunhalil@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0029-1074

Başvuru Tarihi: 13.10.2020

Yayına Kabul Tarihi: 24.12.2020

Doi: 10.33418/ataunikkefd.809923

Atıf/Citation: Gelebek Üstün, B. ve Uzun, H. (2020). Okul öncesi eğitiminde değerlendirme ölçeği'nin geliştirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 41*, 298-314.

Öz

Bu çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin değerlendirme konusundaki tutumlarını belirlemek için Okul Öncesi Eğitiminde Değerlendirme Ölçeği'nin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubunu, Türkiye'nin farklı illerinde 2019-2020 eğitim- öğretim yılında çalışan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 346 okul öncesi öğretmeni oluşturmuştur Okul Öncesi Eğitiminde Değerlendirme Ölçeği'nin geliştirilmesi sürecinde alanyazın kapsamlı olarak taranmış ve 52 maddelik bir ölçek taslak formu hazırlanmıştır. Daha sonra hazırlanan taslak formun kapsamı için uzmanların görüşüne başvurulmuştur. Elde edilen veriler SPSS ve AMOS programları ile analiz edilmiş, faktör analizleri (açımlayıcı ve doğrulayıcı) ve Cronbach Alfa değerleri tespit edilmiştir. Gerçekleştirilen bu çalışmalar Okul Öncesi Eğitiminde Değerlendirme Ölçeği'nin son halinin yedi faktör ve 48 maddeden oluştuğunu ve geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Ölçme ve değerlendirme, okul öncesi eğitimi, okul öncesi eğitim programı, değerlendirme, ölçek geliştirme

Abstract

In this study, it was aimed to develop an Evaluation Scale for the Preschool Education in order to determine the attitudes of preschool teachers towards assessment. For this purpose, 346 preschool teachers in Turkey in 2019-2020 education year were included in the study. During the development process, the literature was comprehensively reviewed and a scale draft form with 52 items was prepared. Then, the opinions and suggestions of experts were consulted for the content validity of the draft form The obtained data were analyzed with SPSS and AMOS programs, factor analysis (exploratory and confirmatory) and Cronbach Alpha values were determined. These studies have shown that the final version of the Evaluation Scale for the Preschool Education consists of seven factors and 48 items, and it is a valid and reliable scale.

Keywords: Measurement and evaluation, preschool education, preschool education curriculum, evaluation, scale development

GİRİŞ

Eğitim; insanı geliştirirken var olan yetenekleri keşfetmeyi, insanı iyiye ve güzele ilerletmeyi ve kasıtlı davranış değişikliği oluşturmayı hedefleyen doğumdan ölüme devam eden bir süreçtir (Arı, 2011; Koçak, 2014; Şişman, 2008). Okul öncesi eğitim, çocuğun doğduğu günden itibaren ebeveynleriyle başlayan gelişim ve eğitim sürecini zengin uyarıcılarla ve nitelikli eğitim ortamlarına sahip kurumlarla desteklemeyi amaçlayan bir eğitim süreci olarak ifade edilmektedir (Aral, Kandır ve Can Yaşar, 2011; Poyraz ve Dere, 2011). İnsanların kişilik özelliklerinin temel yapısının oluştuğu ilk altı yıllık süreçte yaşadığı olumlu ve olumsuz her şey çocuğun yaşamında ömür boyu taşıyacağı izler bırakabilir (Budak, 2005). Bu nedenle çocuğun okul öncesi eğitim kurumlarıyla desteklenmesi sağlıklı gelişimi açısından önemlidir.

Türkiye’de birçok okul öncesi eğitim programı uygulanmıştır. Günümüzde belirli yaş aralıkları için, bir kurum çatısı altında, belirli gün ve saatlerde ve bir program çerçevesinde örgün eğitim olarak yürütülmekte olan okul öncesi eğitiminde 2013 Okul Öncesi Eğitimi Programı (OÖEP) uygulanmaktadır.

Eğitim sürecinin temel öğelerinden olan değerlendirme okul öncesi eğitimde çok önemlidir (Jackman, 2005). Öğretmenin çocukların ilgi ve ihtiyaçlarını, hazırbulunmuşluk düzeylerini, bireysel ve kültürel özelliklerini tespit edebilmek için uygun gelişimsel değerlendirme yöntemlerinin kullanılmasıyla kaliteli bir eğitim süreci oluşturulabilmektedir. Programda uygulayıcı konumunda olan öğretmenlere, çocukları daha iyi tanıma ve gelişimlerini destekleme hususunda okul öncesi eğitimde değerlendirme destek olmaktadır. Bu açıdan değerlendirmenin, çocukların ihtiyaçlarının saptanması, aile okul iletişimde bulunulması ve eğitim programının hazırlanabilmesi için gerekli olduğu söylenilmektedir (Can Gül, 2009; Gürkan, 2016; Temel, 2015).

2013 okul öncesi eğitim programında; eğitim sürecinin çok yönlü ve bütünsel olarak değerlendirilmesinin önemli olduğu ifade edilmiştir. Bu yüzden bu programda değerlendirmenin; *“çocukların değerlendirilmesi, programın değerlendirilmesi ve öğretmenin kendini değerlendirmesi olarak üç yönden ele alınması gerektiği”* belirtilmiştir.

Çocukların Değerlendirilmesi

Okul öncesi dönemdeki çocukların göstermiş oldukları hızlı gelişimi, kendilerini doğru anlatmakta zorlanmaları ve bu süreçte bütün gelişim alanlarında kazandıkları özelliklerini olgunlaşmaya kadar taşıyacak olmalarından dolayı doğru tanınmaları önemlidir (Deniz Kan, 2007). “Gelişim Gözlem Formu” programda çocuğun gelişiminin izlenmesi amacıyla yer almaktadır. Bu gözlem formuyla çocukların gelişim özelliklerinin kayıt altına alınmasının yanı sıra çocuğun neleri, hangi düzeyde yapabildiği ile ilgili bilgi edinilebilmektedir. Bu formdaki bilgiler ile yılda iki defa dönem sonlarında verilen “Gelişim Raporları” hazırlanmakta; çocuğun bireysel gelişimini ve eğitimin değerlendirme sürecini içeren “Gelişim Dosyası” (portfolyo) elde edilmektedir (Deniz Kan, 2007; Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2013).

Programın Değerlendirilmesi

Programın değerlendirilmesi, aylık plan ve günlük eğitim akışının değerlendirilip faaliyetlerin gözden geçirildiği önemli bir süreçtir (Sapsağlam, 2013). Programdaki aylık plan değerlendirmesinin kaydedilmesinde günlük eğitim akışının değerlendirilmesindeki kayıtlar yol göstermektedir. Etkinliklerin değerlendirilmesinde de çalışma sayfaları

hazırlanabileceği, resimler kullanılabilmesi, poster ve afişler düzenlenebileceği, etkinlik esnasında çekilen fotoğraflar çocuklarla tekrar değerlendirilebileceği, yapılan faaliyetler hakkında çocukların fikirlerine başvurularak çocukların görüşleri alınabileceği söylenmektedir. Etkinliği değerlendirmek amacıyla çocuklara şu tarz sorular sorulabileceği ifade edilmektedir:

Betimleyici sorular: Etkinliğin süreç olarak gözden geçirilmesine yardımcı olan sorulardır.

Duyuşsal sorular: Çocuğun etkinlik anında ve sonrasında duygularını anlatmasına yönelik sorulan sorulardır.

Kazanımlara yönelik sorular: Gün içinde belirlenen kazanım ve göstergelere ilişkin oluşturulan sorulardır.

Yaşamla ilişkilendirme soruları: Kendi yaşantıları ile etkinlikte yaşadıkları arasında ilişki kurabilmeleri için sorulan sorulardır (MEB, 2013).

Öğretmenin Kendini Değerlendirmesi

Öğretmenin çocuklarla yaptığı tüm uygulamalardaki kendi performansını değerlendirmesidir. Öğretmenlerin çocuklara ve programa ilişkin değerlendirmelerden elde edilen bilgileri, kullanılan yöntemleri, kişisel özelliklerini de göz önüne alarak kendilerini değerlendirmeleri lazımdır. Bu değerlendirmeler neticesinde öğretmenin kendini geliştirme çabasına girmesi, gerektiğinde idareden yardım istemesi gerekmektedir (Çelik ve Daşcan, 2014; Sapsağlam, 2013). Okul öncesi öğretmenleri, programın uygulanmasında etkin ve önemli bir role sahiptir. Programın başarıya ulaşması, belirtilen kazanımları çocukların kazanmaları program özellikleri ve çocukların özellikleri kadar önemlidir. Okul öncesi öğretmenlerinin meslek yaşamlarınca kaliteli bir öğretmen olabilmek ve kaliteli bir eğitim verebilmek için kendilerini değerlendirmesi gerekmektedir (MEB, 2006).

Değerlendirme, eğitim programında yer alan hedefler doğrultusunda planlanan ve uygulanan etkinliklerin çocukların davranışlarındaki etkisini belirleyip yorumlamayı sağlayan aşamalar olarak tanımlanmaktadır. Değerlendirme okul öncesi eğitim programının da ana ögesidir ve programın geliştirilmesi, kalitesi, eğitim sürecindeki etkisi gibi konularda bilgi vermesi açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle çocukların gelişimlerine katkıda bulunmada temel adım olarak görülen değerlendirme süreci, çocuk ve ailenin ihtiyaçlarını gidermeye odaklanmaktadır (Bayrak ve Duruhan, 2013; Gordon ve Browne, 2007).

Değerlendirmelerin farklı değerlendirme yöntem ve metotları ile sistematik bir şekilde yapılmasında 2013 okul öncesi eğitim programına dâhil edilen “Günü Değerlendirme Zamanı” çok önemlidir. Öğretmenler tüm çocukları toplayarak günün değerlendirilmesi için bir etkinlik gerçekleştirir. Bu süreçte farklı soru türleri, etkinlikler, yöntem ve teknik kullanabilmektedirler. (MEB, 2013). Değerlendirmeyle çocuğun gelişimsel özellikleri, hangi gelişim alanında ne kadar ilerleme gösterdiği, ilerlemelerinin ne boyutta olduğu görülmektedir. Öğretmen gerçekleştirdiği değerlendirmeleri daha sonra yararlanmak için kaydetmelidir. Programların hazırlanmasında değerlendirmeler, eğitimciler için yol gösterici olmaktadır. Çünkü değerlendirme ve uygulanacak eğitim programı bir bütün olarak incelenmektedir. Ayrıca değerlendirme sonuçlarının raporlaştırılıp aile ile paylaşımı, günü değerlendirme zamanının olumlu yansımalarından olmaktadır (Deniz ve Yükselen, 2015; MEB, 2013).

Gelebek Üstün, B. ve Uzun, H. (2020). Okul öncesi eğitiminde değerlendirme ölçeği'nin geliştirilmesi, 298-314.

Alanyazında, okul öncesi eğitiminde çocukların bazı gelişim alanlarına göre değerlendirildiği; programın, program değerlendirme ölçütlerine (Stufflebeam ya da Etnopedagogik vb.) göre değerlendirildiği (Aslan vd., 2016; Aslan ve Uygun, 2019; Kaya, Erişen ve Gürol, 2019; McLachlan, Fleeer ve Edwards, 2018; Paksoy, 2020; Spencer vd., 2017; Ulusoy, 2019; Ünver, 2019) ve öğretmenlerin biçimlendirici değerlendirme uygulamaları, ölçme ve değerlendirme hakkındaki görüş ve uygulamaları, ebeveynleri çocukları değerlendirmeye dahil etme, çocukları tanıma ve değerlendirme, erken çocukluk döneminde fen ya da matematik gibi eğitimlerin değerlendirildiği ve değerlendirme sürecinde kullanılan gözlem konusundaki görüşlerini belirlemeye yönelik bazı çalışmalar yürütüldüğü görülmektedir (Birbili ve Tzioga, 2014; Elden, 2019; Greenfield, 2015; Gül-Kılınç, 2019; Gürsoy, 2018; Kandır, Türkoğlu ve Gözüm, 2017; Turupçu, 2014; Şahin, 2014). Ancak okul öncesi eğitiminde bu denli öneme sahip olan değerlendirmeye ilişkin alanyazında, çocukları, programı, öğretmenin kendisini değerlendirdiği; değerlendirmede kullanılan soru, gözlem, yöntem ve tekniklerin yer aldığı, değerlendirme sürecinde demografik yapılar, aile ve özel eğitimle ilgili maddelerin bulunduğu bir ölçeğe rastlanılmamıştır. Kısacası 2013 OÖEP’de değerlendirme sürecine ilişkin yer alan tüm boyutları bütüncül olarak içeren ve programı uygulayan öğretmenlerin değerlendirmeye ilişkin tutumlarını test edebilecek bir ölçek ihtiyacı bulunmaktadır. Bu nedenle bu araştırma sonucunda geliştirilen ölçeği öğretmenlerin değerlendirme konusundaki tutumlarını ortaya koyma ve programın uygulanabilirliği, uygulayıcılar açısından farkındalık oluşturma, hizmet içi eğitim ihtiyacı ve öğretmen yeterliliği gibi birçok konuda okul öncesi eğitimi destekleme açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda bu çalışmanın amacı Türkiye’de günümüzde uygulanan 2013 OÖEP’de yer alan değerlendirme sürecine ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin tutumlarını belirleyebilecek Okul Öncesi Eğitiminde Değerlendirme Ölçeği’nin geliştirilmesidir.

YÖNTEM

Okul öncesi eğitimde değerlendirme sürecinde öğretmenlerin tutumlarının belirlenebilmesine olanak sağlayan Okul Öncesi Eğitiminde Değerlendirme Ölçeği’nin (OÖEDÖ) geliştirildiği bu çalışmada, geçmişte veya günümüzde var olan bir durumu betimlemeyi amaçlayan tarama yaklaşımlarından (Karasar, 2009), genel tarama modeli benimsenmiştir. Bu çalışmada, alanyazında yer alan aşağıdaki ölçek geliştirme aşamaları benimsenmiştir:

1. Aşama: Ölçek Maddelerinin Belirlenmesi
2. Aşama: Uzman Görüşlerine Sunulması
3. Aşama: Pilot Çalışmanın Gerçekleştirilmesi
4. Aşama: Taslak Halindeki Ölçeğin Örneklemeye Uygulanması
5. Aşama: Faktör Analizlerinin Gerçekleştirilmesi

6. Aşama: Güvenirlik Analizlerinin Yapılması (Barry, Chaney, Stollefson ve Chaney, 2011; Balcı, 2001; DeVellis, 2016; Dunn-Rankin, Knezek, Wallace ve Zhang, 2004; Karasar, 2009; Tavşancıl, 2005).

Çalışma Grubu

Ölçek geliştirme sürecinde, çalışma grubunu Türkiye’nin farklı illerinde, MEB’e bağlı ilkokulların anasınıfları ile anaokullarında 2019-2020 eğitim- öğretim yılında çalışmakta okul öncesi öğretmenleri oluşturmaktadır. “Kilis 7 Aralık Üniversitesi Etik

Kurulu'nun 16/01/2020 tarih ve 2020/01" sayılı toplantısında alınan karar çerçevesinde ölçek geliştirmesi için hazırlanan maddelerin etik açıdan uygunluğu sağlanmıştır. Veriler sosyal medya ve bilişim teknolojileri aracılığıyla rastgele örneklemeyle, çevrimiçi olarak toplanmıştır. Okul öncesi öğretmenlerinden öncelikle araştırmaya gönüllü katıldıklarına ilişkin bir onam formunu onaylamaları ve ardından bazı demografik verileri edinmek için oluşturulan Genel Bilgi Formu ile OÖEDÖ'de yer alan maddeleri işaretlemeleri istenmiştir. Eksik verileri olan formlar çıkarılmış ve sonuç olarak araştırmaya 346 okul öncesi öğretmeni tarafından doldurulan form dâhil edilmiştir.

Tablo 1.

Çalışma Grubuna İlişkin Demografik Bilgiler

<i>Cinsiyet</i>	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>Okul Türü</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Kadın	321	92,9	Anasınıfı	201	58,6
Erkek	25	7,1	Anaokulu	142	41,4
Toplam	346	100,0	Toplam	346	100,0
<i>Mesleki Kıdem</i>			<i>Eğitim süresi</i>		
1-5 yıl	124	36,2	Yarım Gün	248	71,5
6- 10 yıl	74	21,6	Tam Gün	98	28,5
11- 15 yıl	78	22,6	Toplam	346	100,0
16 yıl ve üzeri	67	19,6			
Toplam	346	100,0	<i>Yaş Grubu</i>		
<i>Eğitim Düzeyi</i>			36- 48 ay	47	13,2
Lisans	309	89,5	48- 60 ay	150	43,7
Lisansüstü	37	10,5	60- 72 ay	149	43,1
Toplam	346	100,0	Toplam	346	100,0
<i>Mezun olunan okul</i>			<i>Okulun bulunduğu sosyo-ekonomik çevre</i>		
Okul Öncesi Öğrt. (Örgün)	240	69,4	Alt	103	29,8
Okul Öncesi Öğrt. (AÖF)	75	21,7	Orta	195	56,4
Diğer	31	8,9	Üst	48	13,8
Toplam	346	100,0	Toplam	346	100,0
<i>Yardımcı Personel</i>			<i>Sınıftaki çocuk sayısı</i>		
Var	72	21,9	15' den az	106	30,6
Yok	274	78,1	16- 20 arası	134	38,7
Toplam	346	100,0	21- 25 arası	77	22,3
<i>Sınıfta Özel Gereksinimli Çocuk</i>			26- 30 arası	25	7,2
Var	135	39,1	31 ve üzeri	4	1,2
Yok	211	60,9	Toplam	346	100,0
Toplam	346	100,0			

Tablo 1'e göre, OÖEDÖ'nün geliştirilmesine dâhil edilen öğretmenlerin; %92,9'unun (n=321) kadın, %7,1'inin erkek; %36,2'si 1-5 yıl, %21,6'sı 6-10 yıl, %22,6'sı 11-15 yıl arası ve %19,6'sının (n=67) 16 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olduğu belirlenmiştir. Ayrıca okul öncesi öğretmenlerinin görev yaptıkları okulların %29,8'inin alt, %56,4'ünün orta ve %13,8'inin (n=48) ise üst sosyo-ekonomik çevrede bulunduğu; %39,1'inin sınıfında özel gereksinimli çocuk olduğu; çoğunluğunun (%78,1, n=274) sınıfında yardımcı personel olmadığı saptanmıştır. Açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri için veriler seçkisiz olarak ikiye bölünmüştür.

Gelebek Üstün, B. ve Uzun, H. (2020). Okul öncesi eğitiminde değerlendirme ölçeği'nin geliştirilmesi, 298-314.

Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Okul Öncesi Eğitiminde Değerlendirme Ölçeğinin geliştirilebilmesi için öncelikle kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. Ayrıca ölçeğin geliştirilmesinde günümüzde Türkiye’de uygulanan MEB 2013 OÖEP temel alınmıştır. Beşli likert tipine sahip ölçekte 1- Hiçbir zaman, 2- Nadiren, 3- Bazen, 4- Çoğu zaman ve 5- Her zaman seçenekleri yer almaktadır. Ölçek geliştirme sürecinde ilgili alanyazından yararlanılarak 52 maddelik madde havuzu oluşturulmuştur. Oluşturulan madde havuzlarından oluşan taslak form hazırlanmıştır. Bu form ölçme ve değerlendirme, çocuk gelişimi ve okul öncesi eğitimi alanlarında çalışan on bir akademisyenin görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan gelen dönütler çerçevesinde düzenlenen ölçek formu, daha sonra Türkçe dil uzmanının görüşüne sunulmuş, akıcılık ve anlam bakımından değerlendirilmiştir. Daha sonra, anketteki ifadelerin açıklığı ve anlaşılabilirliğini belirlemek için beş okul öncesi öğretmeniyle pilot uygulama yapılmıştır. Öğretmenler anketteki maddelerin anlaşılır olduğunu belirtmişlerdir. Anketin bir öğretmen tarafından 3.5 ile 5 dakika arasında tamamlandığı görülmüştür. Bu da anketin kolay uygulanabilir olduğunu göstermiştir. Daha sonra son hali verilen form araştırmacılar tarafından sosyal medya ve bilişim teknolojileri aracılığıyla okul öncesi öğretmenleriyle paylaşılmış ve araştırmada ihtiyaç duyulan veriler elde edilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS ve AMOS programları kullanılmış, yüzde, frekans, Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı, hesaplanmış, Kaiser-Meyer-Olkin, Bartlett Sphericity testi, açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde, Okul Öncesi Eğitiminde Değerlendirme Ölçeğinin (OÖEDÖ) geçerlik ve güvenilirliği için yapılan çalışmalar ve gerçekleştirilen analizler sonucu elde edilen bulgular sunulmuştur.

Kapsam Geçerliliği

Ölçme aracının kapsam geçerliliği için ilk olarak kapsamlı bir alanyazın taraması yapılarak ölçek maddeleri (madde havuzu) oluşturulmuştur. Ölçme aracının diğer ilgili değişkenler üzerindeki sonuçlarını güvenilir bir biçimde tahmin etme ve açıklama becerisini belirleyebilmek için kapsam geçerliliğine (Thorndike ve Thorndike-Christ, 2010) bakılmıştır. Ölçekte yer alan uygulama yönergesinin ve değerlendirme ölçütlerinin kapsam geçerliliği için ölçme ve değerlendirme, çocuk gelişimi ve okul öncesi eğitimi alanlarında çalışan on bir akademisyenin görüşüne sunulmuştur. Uzmanlar değerlendirmelerini yaptıktan sonra uzman görüş formları toplanmış ve ölçme araçlarındaki maddeler tek bir formda birleştirilmiştir. Daha sonra Türkçe dil uzmanının görüşüne sunulmuş, akıcılık ve anlam bakımından değerlendirilmiştir. Uzman görüşlerine bakıldığında ölçek maddelerinin tamamının okul öncesi eğitiminde değerlendirme konusunda gerekli olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar kapsam geçerliliği için yeterli görülmüştür.

Yapı Geçerliliği

Yapı geçerliliği ile ölçeğin ölçmek istediği yapıyı ne derece ölçebildiği ifade edilir (Thorndike ve Thorndike-Christ, 2010; Wolf, Joye, Smith ve Fu, 2016). Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla SPSS programıyla açımlayıcı, AMOS programıyla doğrulayıcı faktör analizleri gerçekleştirilmiştir. “Araştırmacının ölçme aracının ölçtüğü faktörlerin sayısı hakkında bir bilgisinin olmadığı, belli bir hipotezi sınamak yerine, ölçme aracıyla ölçülen faktörlerin doğası hakkında bir bilgi edinmeye çalıştığı inceleme türü açımlayıcı faktör analizi (exploratory factor analysis), açımlayıcı faktör analizi ile belirlenen faktörlerin, hipotez ile belirlenen faktör yapılarına uygunluğunu test etmek üzere yararlanılan faktör analizi ise doğrulayıcı faktör analizi (confirmatory factor analysis) olarak tanımlanmaktadır” (Bayram, 2010; Tavşancıl, 2005).

Faktör analizinde örneklem büyüklüğünün uygunluğunu test etmek amacıyla Kaiser-Meyer Olkin (KMO) değerine bakılmıştır. Ölçeğin Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri .922 olarak, kabul edilebilir sınır olan .60’ın üzerinde bir değer bulunmuştur. “KMO testi örneklem büyüklüğünün uygunluğuyla ilgili bir rakamdır. KMO katsayısı 1’e yaklaştıkça verilerin analize uygun olduğu, 1 olmasında ise mükemmel bir uyum olduğu anlamına gelmektedir” (Badenes-Ribera, Silver ve Pedroli, 2020; Özberk, 2017). Daha sonra gerçekleştirilen Bartlett Sphericity testinin sonucu ($\chi^2=12313,016$ $df=1326$, $p <.001$) anlamlı bulunmuştur. Gerçekleştirilen analiz sonuçları ölçeğe faktör analizi yapılabileceğini ortaya koymaktadır (Büyüköztürk, Kılıç-Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012).

SPSS ile yapılan açımlayıcı faktör analizinde (AFA) ilk olarak 52 maddenin 12 faktöre dağıldığı ve varyansın %70,37’sini açıkladığı görülmüştür. Daha sonra scree plot grafiği incelenmiş ve 7. faktörden sonra belirgin bir düşüş olduğu görülmüştür. Dik döndürme tekniklerinden Varimax tekniği kullanılarak tekrar analiz yapılmıştır. Yapılan analizler değerlendirilmiş faktör yükü .30’dan düşük olan üç madde (1.,29.,36. madde) çıkarılmıştır. Yapılan açımlayıcı faktöre analizi sonucunda Okul Öncesi Eğitiminde Değerlendirme Ölçeği’nin (OÖEDÖ) versiyonunun 7 faktör ve 49 maddeden oluştuğu ve toplam varyansın %53,312’sini açıkladığı saptanmıştır. “Ölçeğin toplam varyansın %10’unu açıklaması zayıf, %20’sini açıklaması vasat, %30’unu açıklaması iyi, %40’ını açıklaması çok iyi, %50’sini açıklaması ise mükemmel olarak değerlendirilmektedir” (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012). OÖEDÖ’ye ait AFA sonuçları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2.

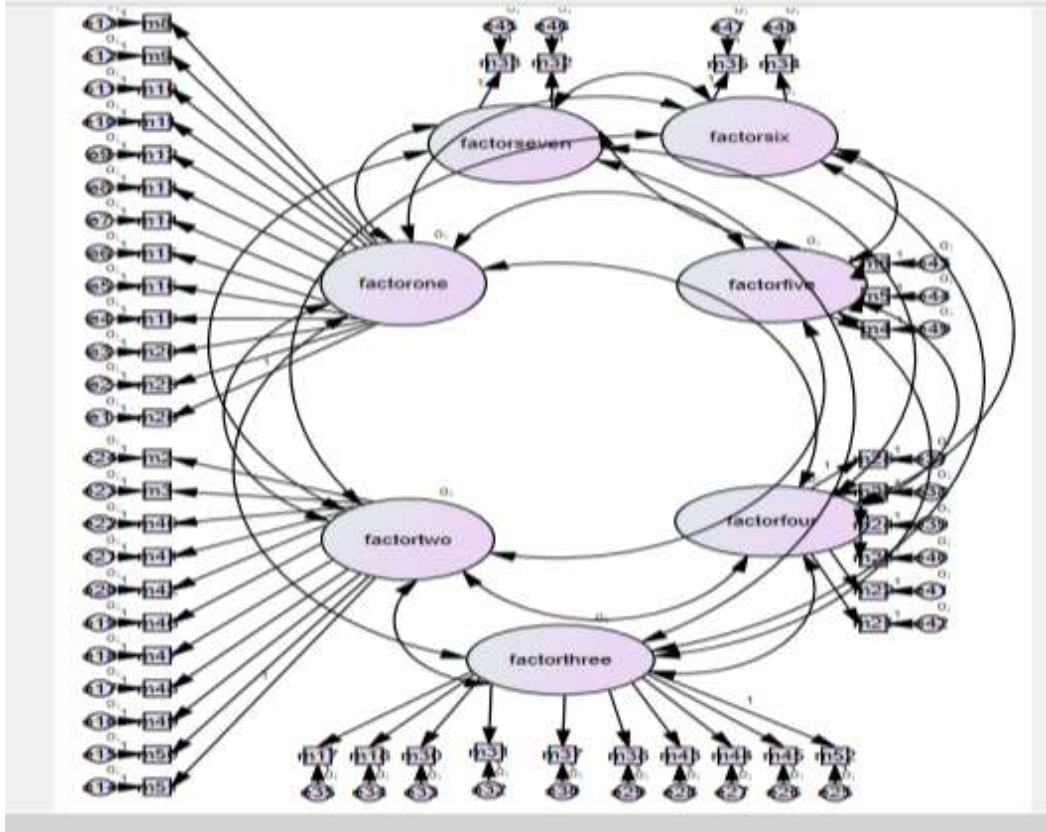
Okul Öncesi Eğitiminde Değerlendirme Ölçeği Açımlayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Madde	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5	Faktör 6	Faktör 7
m10	,878						
m9	,836						
m11	,833						
m15	,768						
m14	,740						
m8	,728						
m13	,719						
m12	,659						
m20	,529						
m16	,519						
m19	,493						
m26	,479						
m25	,471						

m46	,783			
m47	,765			
m49	,741			
m48	,690			
m41	,684			
m42	,621			
m50	,538			
m51	,522			
m2	,453			
m40	,451			
m3	,383			
m30		,519		
m43		,511		
m44		,509		
m37		,506		
m17		,473		
m31		,471		
m45		,471		
m38		,469		
m18		,444		
m39		,421		
m7		,396		
m52		,322		
m22			,828	
m23			,805	
m24			,781	
m21			,742	
m28			,399	
m27			,375	
m5				,671
m4				,585
m6				,547
m34				,732
m35				,622
m32				,734
m33				,665

Tablo 2'ye bakıldığında OÖEDÖ'nün açımlayıcı faktör analizinde 49 maddenin 7 faktöre dağıldığı görülmüştür. Yapılan analizler sonucunda faktör yükü .30'dan düşük olan üç madde çıkarılmıştır. Faktör yüklerinin dağılımının faktör bir için .878 ile .471; faktör iki için .783 ile .383; faktör üç için .519 ile .322; faktör dört için .828 ile .375; faktör beş için .671 ile .547; faktör altı için .733 ile .622 ve faktör yedi için ise faktör yüklerinin .734 ile .665 arasında olduğu tespit edilmiştir.

Gerçekleştirilen AFA analizleri sonucu oluşan 7 faktörlü yapı AMOS programı aracılığıyla doğrulayıcı faktör analizi kullanılarak test edilmiş ve elde edilen sonuçlar Şekil 1 ve Tablo 3'te sunulmuştur.

Şekil 1. Doğrulayıcı Faktör Analizi Path Diagramı

Yapılan doğrulayıcı faktör analizinde (DFA) üçüncü faktörde yer alan bir maddenin (7. madde) faktör yükünün (standardized regression weight) .70'ten çok düşük olduğu belirlenmiş ve bu madde de ölçekten çıkarılmıştır.

Tablo 3.

Ölçüm Modeli Uyum Ölçüleri

Uyum Ölçüleri	Mükemmel Uyum	Uyum Kabul Edilebilir/Vasat	Ölçüm Değeri
RMSEA	$0 \leq RMSEA \leq 0.05$	$0.05 < RMSEA \leq 0.10$	0.083
NFI	$0.95 \leq NFI \leq 1$	$0.90 < NFI < 0.95$	0.91
CFI	$0.97 \leq CFI \leq 1$	$0.95 \leq CFI < 0.97$	0.95
GFI	$0.95 \leq GFI \leq 1$	$0.90 \leq GFI < 0.95$	0.92
AGFI	$0.90 \leq AGFI \leq 1$	$0.85 \leq AGFI < 0.90$	0.88

Tablo 3 incelendiğinde, OÖEDÖ'ne ilişkin doğrulayıcı faktör analizi sonucunda uyum indekslerine bakıldığında; RMSEA (.083) değerinin vasat, NFI (.91), CFI (.95), GFI (.92) ve AGFI (.88) değerlerinin kabul edilebilir uyum çerçevesinde olduğu görülmektedir. RMSEA değeri 0.08-0.1 arası vasat uyum, 0.08'den az olması kabul edilebilir, 0.05'ten az olması iyi uyum, 0.1'den büyükse model ret olarak kabul edilmektedir (Browne ve Cudeck, 1993). Bununla birlikte doğrulayıcı faktör analizinde elde edilen "ki-kare değeri ile serbestlik derecesinin oranlanması" diğer bir uyum indeksi olarak belirtilmekte ve bulunan değer 5'in altında olması ($\chi^2/df < 5$) iyi uyum göstergesi olarak kabul edilmektedir (Erkorkmaz, Etikan, Demir, Özdamar ve Sanisoğlu, 2013). Araştırma verilerine göre $3421,796/1013 = 3,378 < 5$ olduğundan oluşturulan model iyi uyum olarak kabul edilebilir (Schermelleh-Engel, Moosbrugger ve Müller, 2003).

Gelebek Üstün, B. ve Uzun, H. (2020). Okul öncesi eğitiminde değerlendirme ölçeği'nin geliştirilmesi, 298-314.

Yapılan DFA sonucunda belirlenen indeks değerlerine bakıldığında OÖEDÖ geliştirme süreçleri başarılıdır denilebilir.

Faktörler, madde içerikleri dikkate alınarak adlandırılmış ve OÖEDÖ'nün özdeğeri 1'den büyük yedi faktörden ve 48 maddeden oluştuğu belirlenmiştir. Birinci faktör “Değerlendirmede yöntem ve teknikler” (8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 19, 20, 25, 26) (“Değerlendirme yaparken sanat etkinliklerinden yararlanırım”. “Değerlendirme yaparken fen etkinliklerinden yararlanırım” vb. maddeler); ikinci faktör “Değerlendirmede öğretmen” (2, 3, 40, 41, 42, 46, 47, 48, 49, 50, 51) (“Günlük değerlendirmeyi her günün sonunda yaparım”, “Etkili öğretmenlik yapabilmek için kendimi değerlendiririm” vb. maddeler); üçüncü faktör “Değerlendirmede çocuk” (17, 18, 30, 31, 37, 38, 43, 44, 45, 52) (“Okul öncesi eğitim programında yer alan değerlendirme için portfolyo dosyasını çocukların oluşturmasını desteklerim” gibi maddeler); dördüncü faktör “Değerlendirmede sorular” (21, 22, 23, 24, 27, 28) (“Değerlendirmede kendi hazırlamış olduğum açık uçlu betimleyici sorulardan yararlanırım” gibi maddeler); beşinci faktör, “Değerlendirmede demografik özellikler” (4, 5, 6) (“Değerlendirme yaparken çocukların yaşadığı sosyo -ekonomik çevreyi dikkate alırım” gibi maddeler); altıncı faktör, “Değerlendirmede gözlem” (34, 35) (“Gelişim gözlem formları hazırlarım” gibi maddeler); yedinci faktör, “Değerlendirmede kayıt” (32, 33) (“Okul öncesi eğitimde yaptığım değerlendirmeleri kayıt altına alırım” gibi maddeler), olarak sıralanmaktadır.

OÖEDÖ örneklem grubuna ait (n=346) güvenilirliğini ölçmek için Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı SPSS programıyla hesaplanmıştır. Cronbach Alfa likert tipi ölçeklerin iç tutarlılığının hesaplanması için uygun bir test olarak belirtilmektedir. (Tezbaşaran, 1996; Thorndike ve Thorndike-Christ, 2010). OÖEDÖ'nin toplamı için güvenilirlik katsayısı $\alpha=.954$ bulunmuştur. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin Cronbach alfa değerleri Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4.

OÖEDÖ'nin alt Boyutları İçin Cronbach Alfa İç Tutarlılık Katsayıları

Alt boyut	α
Değerlendirmede yöntem ve teknikler	.938
Değerlendirmede öğretmen	.909
Değerlendirmede çocuk ve program	.824
Değerlendirmede sorular	.902
Değerlendirmede demografik özellikler	.687
Değerlendirmede gözlem	.829
Değerlendirmede kayıt	.933

Tablo 4'e göre OÖEDÖ'nin alt boyutları için hesaplanan iç tutarlılık katsayılarına bakıldığında değerlendirme yöntem ve teknikler için $\alpha=.938$, değerlendirme öğretmen $\alpha=.909$, değerlendirme çocuk ve program için $\alpha=.824$, değerlendirme sorular için $\alpha=.902$, değerlendirme demografik özellikler için $\alpha=.687$, değerlendirme gözlem için $\alpha=.829$ ve değerlendirme kayıt için ise $\alpha=.933$ olduğu saptanmıştır. Cronbach alfa değerinin .60 ile 0.80 aralığında olması oldukça güvenilir ve .80 ile 1 aralığında olması ise yüksek düzeyde güvenilir olduğunu göstermektedir (Alpar, 2012; Tavşancıl, 2005). Dolayısıyla OÖEDÖ'nün güvenilirliği için elde edilen Cronbach Alfa değerlerinin yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada, okul öncesi öğretmenlerinin OÖEP'deki değerlendirme sürecine ilişkin tutumlarını belirlemek için Okul Öncesi Eğitiminde Değerlendirme Ölçeğinin (OÖEDÖ) geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu çerçevede ilk olarak geniş bir alanyazın taraması yapılarak maddeler oluşturulmuş ve kapsam geçerliği için uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzmanların görüş ve önerileri çerçevesinde düzenlenen formun dil ve anlam bakımından geçerliği Türkçe eğitimcileri tarafından değerlendirilmiş ve pilot uygulama gerçekleştirilmiştir. Daha sonra çevrimiçi olarak sosyal medya ve bilişim teknolojileri aracılığıyla Türkiye'nin farklı illerinde çalışan 346 okul öncesi öğretmeninden veriler toplanmıştır. Yapılan açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda geliştirilen OÖEDÖ'nün, bu araştırmanın bulgularına göre, yedi faktör ve 48 maddeden oluşan geçerli ve güvenilir bir ölçek olarak kabul edilebilir. Güvenirlik katsayıları, OÖEDÖ'nün toplamı için .954 olarak yüksek düzeyde güvenilir; alt boyutları için ise .687-.938 arasında oldukça güvenilir olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar çerçevesinde ölçeğin güvenilir bir ölçek olduğu söylenebilir. Öğretmenlerin 2013 programını uygulamadaki tutumlarını farklı boyutlara göre değerlendiren OÖEDÖ beşli likert tipinde geliştirilmiştir. Ölçekteki maddelerin tamamı düz puanlanmaktadır. OÖEDÖ'den en az 48, en fazla 240 puan alınabilmektedir. Öğretmenlerin OÖEDÖ'den düşük puan almaları, OÖEP'de yer alan değerlendirme sürecine ilişkin tutumlarının düşük seviyede olduğunu, programda yer alan değerlendirme öğelerini yeteri kadar gerçekleştirmediklerini; ölçekten yüksek puan alınması ise değerlendirme sürecine yönelik okul öncesi öğretmenlerinin tutumlarının üst seviyede olduğunu ve değerlendirme öğelerini yeteri kadar gerçekleştirdiklerini göstermektedir.

Okul öncesi eğitiminde değerlendirme konusunda yapılan çalışmaların bazıları disiplinler arası olarak program geliştirme ve okul öncesi eğitimi uzmanları tarafından yürütülmüştür. Bu çalışmalarda, bu çalışmadan farklı olarak, bazı program değerlendirme yaklaşım ya da yöntemleri ile günümüzde Türkiye'de uygulanmakta olan 2013 OÖEP'nin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu bağlamda Aslan ve arkadaşları (2016) tarafından Stufflebeam modeline göre OÖEP'yi değerlendiren bir ölçek geliştirilmiş, Aslan ve Uygun (2019) ve Paksoy (2020), geliştirilen bu ölçme aracını kullanarak yürüttükleri çalışmalarda 2013 OÖEP'yi Stufflebeam modeli çerçevesinde değerlendirmişlerdir. Ünver (2019), OÖEP'yi değerlendirmeye ilişkin ölçek geliştirmek amacıyla gerçekleştirdiği çalışmasında, Okulöncesi Eğitim Programını Değerlendirme Ölçeğini geliştirmiştir.

Bu araştırma sonucunda, okul öncesi öğretmenlerinin değerlendirmeye ilişkin tutumlarını belirlemeyi amaçlayan ve 2013 OÖEP'de değerlendirme konusunda yer alan tüm öğelerin yer aldığı kapsamlı bir ölçme aracı geliştirilmiştir. Alanyazında 2013 OÖEP'deki değerlendirme sürecine ilişkin öğretmen tutumlarını bu denli bütüncül olarak değerlendirmeye yönelik bir ölçek geliştirme çalışması bulunmamakla birlikte programda yer alan bazı değerlendirmeye ilişkin öğelerin yer aldığı az sayıda çalışma bulunmaktadır. Ulusoy (2019) çalışmasında, çocukları tanımaya ve değerlendirmeye ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin tutumlarını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirmiştir. Alanyazında çocuğu tanımaya ve gelişimsel olarak değerlendirmeye ilişkin birçok çalışma bulunmaktadır (Brown ve Rolfe 2005; Fernald, 2017; McCoy vd., 2016; Schappe, 2005) Elden (2019) araştırmasında, okul öncesi öğretmenlerinin biçimlendirici değerlendirme uygulamalarına yönelik algı ve uygulamalarını incelemiş, öğretmenlerin değerlendirmede en fazla gözlemi kullandıklarını ve sınıfın kalabalık olması, zaman yetersizliği ve iş yükü getirdiği gibi nedenlerin değerlendirmeyi zorlaştırdığını ifade

ettiklerini tespit etmiştir. Gül Çelik (2019), okul öncesi öğretmenlerinin 2013 OÖEP’de yer alan ölçme ve değerlendirme araçlarını kullanma sıklıkları ve nedenlerini, kullanırken karşılaştıkları güçlükleri, bu araçlara ilişkin geliştirdikleri önerileri belirlemek amacıyla yürüttüğü araştırmada, öğretmenlerin ölçme araçlarını uygularken zaman ve mevcudun fazla olması gibi güçlükler yaşadıklarını ve ölçme araçlarına ilişkin bilgi eksikliklerinin olduğunu belirlemiştir. Turupçu (2014), bir değerlendirme yöntemi olan gözlem konusunda okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerini tespit etmek amacıyla yürüttüğü çalışmada, öğretmenlerin değerlendirmenin temelini gözlem olduğunu belirttiklerini, gözlem sırasında sınıf mevcudu ve sistematik dokümantasyon ile ilgili unsurların önemli olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Okul öncesinde gözlem sonuçları kayıt altına alınarak çocukların bütünsel olarak güçlü-zayıf yönleri belirlenmesi önemlidir (Cathcart vd., 2006). Farklı ölçme değerlendirme yaklaşımlarına ilişkin okul öncesi öğretmenlerinin inanç ve uygulama düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırmada Şahin (2014), öğretmenlerin farklı ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarına olan inançlarının üst düzeyde olduğunu ve bu inancı uygulamalarına yansıttıkları sonucuna ulaşmıştır. Uzun (2013) gerçekleştirdiği araştırmasında, ölçme ve değerlendirme konusunda okul öncesi öğretmenlerinin kendilerini yeterli gördüklerini ifade ettiklerini, devlet okulundaki öğretmenlerin ölçme değerlendirme konusundaki birçok değişkende özel okullarda görev yapan okul öncesi öğretmenlerine göre eğilimlerinin daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmıştır.

“Okul öncesi eğitiminde sonuç değil, süreç önemli olduğundan, programda sürecin çok yönlü olarak değerlendirilmesi öne çıkmaktadır. Değerlendirmede çocuğun, programın ve öğretmenin kendini değerlendirme süreci iç içe olduğundan, birinden elde edilen bulgular diğerlerinin değerlendirilmesinde de kullanılır. Öğretmenlerin yapılan değerlendirmeleri sonraki uygulamalarda dikkate almaları gereklidir” (MEB, 2013). Bu doğrultuda, geliştirilen OÖEDÖ’nün okul öncesi öğretmenlerinin değerlendirme sürecine ilişkin tutumlarını belirlemeye olanak sağlayarak OÖEP’nin etkili olarak uygulamasına, öğretmenin ve programın gelişimine katkı sağlayacağı beklenmektedir. Bu çalışma sonucunda elde edilen bulgular geliştirilen OÖEDÖ’nün geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olarak yeterli bir ölçek olduğunu göstermektedir.

Bu araştırmanın bazı potansiyel sınırlılıkları bulunmaktadır. Araştırma sürecinde veriler çevrimiçi olarak elde edilmiştir. Araştırma Türkiye’de farklı illerde çalışan 346 okul öncesi öğretmeni ile sınırlıdır. Öğretmenlerin verdikleri cevapların içtenlikle verildiği ve objektif olduğu kabul edilmiştir.

Araştırmacılar geliştirilen OÖEDÖ kapsamında, öğretmenlerin cinsiyetleri, kıdemleri, son mezun oldukları okul gibi kişisel bilgilere ya da okulun bulunduğu sosyo-ekonomik çevre, çocuk ve ailenin farklı demografik özelliklerine göre tasarlayacakları betimsel çalışmalar yürütebilirler.

Teşekkür: Araştırmaya katılan ve soruları içtenlikle cevaplayan tüm okul öncesi öğretmenlerine teşekkür ederiz.

Katkı Oranı Beyanı: Birinci yazar literatür taraması, verileri toplama aşamalarında; ikinci yazar, araştırma fikrini oluşturma, literatür taraması, analiz ve makalenin rapor haline getirilmesi aşamalarında görev almıştır.

KAYNAKLAR

- Alpar, R. (2012). *Uygulamalı istatistik ve geçerlik-güvenirlik*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Aral, N., Kandır, A. ve Can Yaşar, M. (2011). *Okul öncesi eğitim ve okul öncesi eğitim programı*. İstanbul: Yapa.
- Arı, E. (2011). Temel kavramlar. S.B. Filiz (Eds.) *Öğrenme öğretme kuram ve yaklaşımları içinde*, (2-23). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aslan, M., Soyalp, H., Karahan, O. ve Altuntaş, M. (2016). Okul öncesi eğitim programı değerlendirme ölçeğinin geliştirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 657-683.
- Aslan, M. ve Uygun, N. (2019). Okul öncesi eğitim programının Stufflebeam'ın bağlam, girdi, süreç ve ürün (BGSÜ) değerlendirme modeline göre değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 44(200), 229-251.
- Badenes Ribera, L., Silver, N.C. and Pedroli, E. (2020). Scale Development and Score Validation. *Frontiers in Psychology*, 11.
- Balcı, A. (2001). *Sosyal bilimlerde araştırma* Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Barry, A.E., Chaney, E.H., Stellefson, M.L. and Chaney, J.D. (2011). So you want to develop a survey: practical recommendations for scale development. *American Journal of Health Studies*, 26(2), 97-106.
- Bayrak, İ. ve Duruhan, K. (2013). Okul öncesi öğretmen adaylarının ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerine ilişkin yeterlilik algıları (Cumhuriyet Üniversitesi ile İnönü Üniversitesi Örneği). *International Journal of Social Science*, 6(5), 199-216.
- Bayram, N. (2010). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş AMOS uygulamaları*. Ezgi Kitabevi.
- Birbili, M. and Tzioga, K. (2014). Involving parents in children's assessment: lessons from the Greek context. *Early Years*, 34(2), 161-174.
- Browne, M.W. and Cudeck, R. (1993). Alternative ways of assessing model fit. *Sage Focus Editions*, 154, 136-136.
- Brown, J. and Rolfe, S.A. (2005). Use of child development assessment in early childhood education: Early childhood practitioner and student attitudes toward formal and informal testing. *Early child development and care*, 175(3), 193-202.
- Budak, S. (2005). *Psikoloji sözlüğü* (2.Baskı). Ankara: Bilim Sanat Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri (Geliştirilmiş 11. baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can-Gül, Ş. (2009). *Okul öncesi eğitimde okul öncesi ve öğretmen adaylarının 2006 okul öncesi eğitim programının değerlendirme unsuruna yönelik görüş ve davranışlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Cathcart, W.G., Pothier, Y.M., Vance, J.H. and Bezuk, N.S. (2006). *Learning mathematics in elementary and middle schools* (4th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Merrill Prentice Hall.
- Chandra, S.S. and Sharma, R.K. (2004). *Principles of education*. Atlantic Publishers & Dist.
- Çelik, N. ve Daşcan, Ö. (2014). *Son değişikliklerle okul öncesi eğitim programı ve etkinlik kitabı*. Ankara: Anı.

Gelebek Üstün, B. ve Uzun, H. (2020). Okul öncesi eğitiminde değerlendirme ölçeği'nin geliştirilmesi, 298-314.

- Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., ve Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları (Vol. 2)*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Deniz, Ü. ve Yükselen, A.İ. (2015). 0-36 aylık çocuklar için eğitim programı. A. Köksal Akyol. (Eds.), *Okul öncesi eğitim programları* içinde (s. 37-38). Ankara: Hedef.
- Deniz-Kan, Ü. (2007). Okul öncesi eğitimde değerlendirme aracı olarak portfolyo. *Gazi Fakültesi Dergisi*, 27(1), 169-178.
- DeVellis, R.F. (2016). *Scale development: Theory and applications* (Vol. 26). Sage publications.
- Dunn-Rankin, P., Knezek, G., Wallace, S. and Zhang, S. (2004). *Scaling methods*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Elden, A. (2019) *Okul öncesi öğretmenlerinin biçimlendirici değerlendirme uygulamaları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Başkent Üniversitesi, Ankara.
- Erkorkmaz, Ü., Etikan, İ., Demir, O., Özdamar, K. ve Sanisoğlu, S.Y. (2013). Doğrulayıcı faktör analizi ve uyum indeksleri. *Türkiye Klinikleri-Journal of Medical Sciences*, 33(1), 210-223.
- Fernald, L.C., Prado, E., Kariger, P. and Raikes, A. (2017). A toolkit for measuring early childhood development in low and middle-income countries.
- Genishi, C. (Ed.). (1992). *Ways of assessing children and curriculum: Stories of early childhood practice*. Teachers College Press.
- Gordon, M. and Browne, K.W. (2007). *Beginning essentials in early childhood education: Canada*.
- Greenfield, D.B. (2015). Assessment in early childhood science education. In *Research in early childhood science education* (pp. 353-380). Springer, Dordrecht.
- Gül Kılınç, F. (2019) *Öğretmenlerin 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı'nda yer alan ölçme değerlendirme yöntemlerini kullanım durumları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Gürkan, T. (2016). Okul öncesi eğitim programı. R. Zembat (Eds.). *Okul öncesinde özel öğretim yöntemleri* içinde (s.29-80). Ankara: Anı.
- Gürsoy, F. (2018) *Okul öncesi öğretmenlerinin çocukları tanıma ve değerlendirme uygulamalarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- Jackman, H. (2005). *Early education curriculum: a child's connection to the world*. United State: Thomson Delmar Learning.
- Kandır, A., Türkoğlu, D. ve Gözüm, A.İ.C. (2017). Assessment of Turkish 2013 preschool education program of the Ministry of National Education (MONE) in terms of mathematical activities. R. Efe, I. Koleva, E. Atasoy ve V. Kotseva (Eds.) *Current Trends in Educational Sciences*, 393-406, Sofia: St. Kliment Ohridski University Press.
- Karasar, N. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar-ilkeler-teknikler*. (20. basım) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Koçak, R. (2014). Temel kavramlar, öğrenmeyi etkileyen faktörler. Oral, B. (Eds.) *Öğrenme öğretim kuram ve yaklaşımları* içinde, (3- 39), (3. Baskı), Ankara: Pegem.
- McCoy, D.C., Peet, E.D., Ezzati, M., Danaei, G., Black, M.M., Sudfeld, C.R., ... and Fink, G. (2016). Early childhood developmental status in low-and middle-income countries: national, regional, and global prevalence estimates using predictive modeling. *PLoS Medicine*, 13(6), e1002034.

- McLachlan, C., Fleer, M. and Edwards, S. (2018). *Early childhood curriculum: Planning, assessment and implementation*. Cambridge University Press.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2006). *Okul öncesi eğitim programı öğretmen kitabı (36-72 Aylık Çocuklar İçin)*. Milli Eğitim Basımevi, Ankara.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. Ankara: MEB.
- Özberk, E.B.Ü. (2017). A study with a view to developing a scale for use at the ministry of justice prison staff training centres: training satisfaction scale. *Inönü University Journal of the Faculty of Education*, 17(3), 71-82.
- Paksoy, E.N. (2020) *Okul öncesi eğitim programının stufflebeam (CIPP) program değerlendirme modeli ile incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilis.
- Poyraz, H. ve Dere H. (2011). *Okul öncesi eğitimin ilke ve yöntemleri*. Ankara: Anı.
- Sapsağlam, Ö. (2013). Değerlendirme boyutuyla okul öncesi eğitim programları (1952-2013). *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(1), 63-73.
- Schappe, J.F. (2005). Early childhood assessment: A correlational study of the relationships among student performance, student feelings, and teacher perceptions. *Early Childhood Education Journal*, 33(3), 187-193.
- Schermelleh Engel, K., Moosbrugger, H. and Müller, H. (2003). Evaluating the fit of structural equation models: Tests of significance and descriptive goodness-of-fit measures. *Methods of Psychological Research Online*, 8(2), 23-74.
- Spencer, T.D., Goldstein, H., Kelley, E.S., Sherman, A. and McCune, L. (2017). A curriculum-based measure of language comprehension for preschoolers: Reliability and validity of the assessment of story comprehension. *Assessment for Effective Intervention*, 42(4), 209-223.
- Şahin, M. (2014) *Okul öncesi öğretmenlerinin ölçme ve değerlendirme hakkındaki düşünce ve uygulamaları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Şişman, M. (2008). *Eğitim bilimlerine giriş*. (4. Baskı), Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Tavşancıl, E. (2005). *Tutumların ölçülmesi ve SPSS ile veri analizi* (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- Temel, Z. F. (2015). *MEB okul öncesi eğitim programına göre hazırlanmış etkinlik plan örnekleri*. Ankara: İzge.
- Tezbaşaran, A.A. (1996). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu*. Ankara: Türk Psikoloji Derneği Yayınları.
- Thorndike, R.M. and Thorndike Christ, T.M. (2010). *Measurement and evaluation in psychology and education*. New Jersey: Pearson.
- Turupçu, A. (2014) *Observation as an assessment tool in early childhood education: A phenomenological case study of teacher views and practices*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi) Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Ulusoy, N. (2019) *Okul öncesi öğretmenlerinin çocuğu tanıma ve değerlendirme tekniklerine yönelik tutumlarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Ünver, N. (2019) Okulöncesi eğitim programını değerlendirme ölçeği'nin geliştirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(2), 891-909.
- Wolf, C., Joye, D., Smith, T.W. and Fu, Y.C. (2016). *The SAGE handbook of survey methodology*. Sage.

Gelebek Üstün, B. ve Uzun, H. (2020). Okul öncesi eğitiminde değerlendirme ölçeği'nin geliştirilmesi, 298-314.

Wortham, S.C. (2006). *Early childhood curriculum: Developmental bases for learning and teaching*. Kevin M. Davis.

Extended Abstract

Purpose

Preschool education, starting from birth and continuing until primary school age; It is defined as an educational process that aims to support the development of the child in psychomotor, language, social, emotional, and cognitive areas with rich stimulants within the framework of individual differences and taking into account the environmental conditions. It starts in families in which he/she lives and supported in educational institutions. In the first six years, when the basic structure of personality traits is formed, the positive and negative experiences experienced by the person can leave traces that the child will carry throughout her life. For this reason, it is important for the healthy development of the child to be supported by preschool education institutions. In Turkey, preschool education, including children between the ages of 0-6, in an institution, and in the framework of a curriculum on certain days and hours, are conducted in formal education. 2013 Preschool Education Curriculum is being implemented today in Turkey. This curriculum has been developed to ensure that children attending preschool education institutions grow healthy through rich learning experiences, reach the highest level by supporting all development areas, gain self-care skills and be ready for basic education. The curriculum has a "developmental", "spiral" and "eclectic" structure that takes children's developmental characteristics, interests and needs, and environmental conditions into account. Evaluation, which is one of the basic elements of the education process, is very important in preschool education. In the 2013 Preschool Education Curriculum; it was stated that it is important to evaluate the educational process in a multifaceted and holistic way. Therefore, evaluation in this curriculum; It was stated that the evaluation of children, evaluation of the program, and self-evaluation of the teacher should be handled from three aspects. In addition, the "Evaluation Time of the Day" included in the 2013 Preschool Education Curriculum is very important in making evaluations systematically with different evaluation methods and methods. With the evaluation, it is seen that the child's developmental characteristics, how much progress she has made in which developmental area, the extent of her progress. In Turkey, when literature is reviewed, a questionnaire that assesses the attitudes of teachers' evaluation process in preschool education which has a very important place in education has not been observed. In this context, it was aimed to develop an Evaluation Scale for the Preschool Education (ESPE) in order to determine the attitudes of preschool teachers towards assessment in this study.

Method

In this study, the general survey model was used in this study, in which the Evaluation Scale for the Preschool Education (ESPE) which enables the determination of teachers' attitudes during the evaluation process in preschool education, was developed. For this purpose, 346 preschool teachers were included in the study among in-service preschool teachers working in nursery schools or kindergartens in Turkey in the 2019-2020 academic year. In order to develop ESPE, an item pool consisting of 52 items with

five-point likert type was initially created. The form containing the items was presented to the opinions of eleven academicians, who are experts in preschool education and child development, measurement, and evaluation, and the scale was finalized according to the views of the experts. SPSS and AMOS programs were used in the analysis of the data, confirmatory and exploratory factor analysis and internal consistency coefficient were determined for the entire scale and sub-dimensions.

Findings

According to the findings of this study, ESPE, which was developed as a result of exploratory and confirmatory factor analyzes and reliability studies, is a valid and reliable measurement tool consisting of seven factors and 48 items. The Cronbach alpha internal consistency coefficient for the total of the scale is quite reliable as .954; it was found to be reliable between .687 and .938 for sub-dimensions. Within the framework of these results, it can be said that the scale is a reliable scale. ESPE, which evaluates the attitudes of teachers in applying the 2013 Preschool Curriculum according to different dimensions, was developed in five-point Likert scale. All of the items in the scale are scored straight, the lowest score that can be obtained from the scale is 48, and the highest score can be 240.

Discussion and Conclusion

A quality education process can be created by the teacher's use of appropriate developmental assessment methods to identify children's interests and needs, readiness levels, individual and cultural characteristics. Assessment in preschool education is beneficial for teachers, who are in the position of implementing the curriculum, to know children better, and to support their development. In this direction, it is expected that the development of ESPE will contribute to the effective implementation of the 2013 Pre-School Education Curriculum and the development of the teacher and the program by enabling the preschool teachers to determine their attitudes towards evaluation. The results obtained in this study showed that the ESPE developed is reliable and has acceptable psychometric properties.

Etik Kurul Belgesi: Bu araştırmada Kilis 7 Aralık Üniversitesi Etik Kurulu'nun 16/01/2020 tarih ve 2020/01 sayılı toplantısında alınan karar çerçevesinde ölçek geliştirmesi için hazırlanan maddelerin bilimsel etik açıdan uygunluğu sağlanmıştır.